

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

854

Vragen van het lid **Beckerman** (SP) aan de Ministers voor Klimaat en Energie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *het artikel ««Per direct» geen stroomaansluitingen mogelijk voor nieuwbouwwoningen Almere, gemeente is geschokt»* (ingezonden 23 november 2023).

Antwoord van Minister **Jetten** (Klimaat en Energie) mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ontvangen 23 januari 2024). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2023–2024, nr. 602.

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel ««Per direct» geen stroomaansluitingen mogelijk voor nieuwbouwwoningen Almere, gemeente is geschokt»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat is uw reactie op de mededeling van de gemeente Almere dat nieuwe of extra stroomaansluitingen «per direct niet meer mogelijk» zijn in bepaalde delen van Almere?

Antwoord 2

Om te beginnen blijven stroomaansluitingen voor nieuwbouwwoningen mogelijk voor de gemeente Almere. Deze kleinverbruikaansluitingen, zoals huishoudens en kleine bedrijven, blijven tot 2026 mogelijk, zoals in de eerdere Kamerbrief over nieuwe maatregelen om netcongestie te voorkomen, reeds is vermeld (Kamerstuk 29 203, nr. 451). Met het Landelijk Actieprogramma Netcongestie (LAN) en aangekondigde nieuwe en onorthodoxe maatregelen zet ik mij samen met de netbeheerders, betrokken departementen, medeoverheden en (markt)partijen in om deze problematiek aan te pakken en te zorgen dat kleinverbruikaansluitingen ook vanaf 2026 mogelijk blijven. Netbeheerders en gemeente Almere zijn in gesprek over oplossingen die in deze specifieke omstandigheden effectief kunnen zijn. De situatie in Almere met betrekking tot het beperken van nieuwe of extra stroomaansluitingen in bepaalde delen van de stad is een complexe uitdaging. Zo neemt

¹ Omroep Flevoland, 16 november 2023 (www.omroepflevoland.nl/nieuws/356831/per-direct-geen-stroomaansluitingen-mogelijk-voor-nieuwbouwwoningen-almere-gemeente-is-geschokt).

rondom Almere het geprognostiseerde gebruik van aangesloten grootverbruikers ook na 2025 nog steeds significanter toe dan gemiddeld. De netbeheerders voeren dan ook gesprekken om flexibiliteit los te krijgen, omdat voor toekomstige woningbouwontwikkelingen het van groot belang is dat er extra vermogen gevonden wordt. Uit de informatie van de netbeheerders blijkt dat voor nieuwe grootverbruik-aansluitingen momenteel geen ruimte is.

Vraag 3

Wat is de exacte reden voor het plotselinge besluit van de netbeheerders om geen nieuwe stroomaansluitingen meer toe te staan in delen van Almere? Hoe evalueert u de impact van deze beperking op de ontwikkeling van Almere tot en met 2029, zoals aangegeven door de gemeente?

Antwoord 3

Zoals gemeld in het antwoord op vraag 2 blijven nieuwe kleinverbruik-aansluitingen, zoals huishoudens en kleine bedrijven, tot 2026 mogelijk. De beslissing van de netbeheerders om geen nieuwe stroomaansluitingen voor grootverbruikers meer toe te staan, is een gevolg van capaciteitsbeperkingen op het elektriciteitsnet, zoals voor meerdere gebieden in Nederland is aangekondigd in de Kamerbrief van 18 oktober jongstleden (Kamerstuk 29 203, nr. 451). De impact op de ontwikkeling van woningbouw en bedrijvigheid van Almere is tot 2029 aanzienlijk. Ik volg de ontwikkelingen nauwlettend. Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) is betrokken bij gesprekken om oplossingen te vinden en te verkennen wat gedaan kan worden om problemen te verzachten of op te lossen, vooral in relatie tot woningbouw.

Vraag 4 en 5

Welke maatregelen overweegt u om de huidige problemen met het elektriciteitsnet in Almere aan te pakken? Op welke termijn verwacht u een oplossing te kunnen bieden?

Antwoord 4 en 5

Op steeds meer plaatsen in Nederland ervaren we een vol stroomnet. Daardoor kunnen aanvragen voor transportcapaciteit en nieuwe klein- of grootverbruik-aansluitingen door de netbeheerders niet worden gehonoreerd. Dat geldt ook voor de gemeente Almere. In de Kamerbrief over nieuwe maatregelen netcongestie (Kamerstuk 29 203, nr. 451), is daarnaast nadrukkelijk aangegeven dat netcongestie in de provincies Flevoland (met uitzondering van de Noordoostpolder), Gelderland en Utrecht verstrekkende gevolgen heeft voor grootverbruikers en mogelijk ook voor kleinverbruikers van het elektriciteitsnet. Om die reden treffen we passende maatregelen, waarbij we specifiek en structureel aandacht besteden aan huisvesting en de noodzakelijke maatschappelijke opgave op dat terrein. Het kabinet zet zich ervoor in om ervoor te zorgen dat netbeheerders ook na 2026 woningen, laadpalen en dergelijke kunnen aansluiten.

Op 18 oktober jongstleden heb ik de Tweede Kamer geïnformeerd over nieuwe, onorthodoxe maatregelen die aanvullend op de acties uit het LAN worden geïmplementeerd (Kamerstuk 29 203, nr. 451). Deze maatregelen raken zowel het sneller bouwen als het beter benutten van het net. Verder zoek ik gezamenlijk met de gemeente, provincie en netbeheerders naar oplossingen voor de korte termijn. Daarbij is het van belang om ook provincies Gelderland en Utrecht te betrekken gelet op de grote verbondenheid van het elektriciteitsnet voor deze provincies.

Met betrekking tot de situatie in Almere wordt een drietal acties ondernomen om tot oplossingsrichtingen en maatregelen te komen. Allereerst organiseren we werksessies met de betrokken netbeheerders, gemeente en provincies Flevoland, Gelderland en Utrecht om gezamenlijk tot oplossingen te komen. Ten tweede informeren netbeheerders uiterlijk 31 januari a.s. over het oplossend vermogen naar aanleiding van gesprekken met grote partijen in de omgeving Almere. Als derde actie starten netbeheerders in Almere de pilot «congestieneutraal» realiseren van woningbouwprojecten (ook wel Balans-Wijk genoemd). Daarbij maken woningontwikkelaars en netbeheerder een integraal wijkconcept dat met de inzet van zonnepanelen en batterijen zichzelf kan bedruipen en niet of nauwelijks extra belasting van het net vraagt.

Liander begint daarmee in Almere, als eerste gebied in Nederland. Dit concept kan ook in andere gebieden in Nederland worden toegepast.

Vraag 6

Hoe is de communicatie verlopen tussen de gemeente Almere en de netbeheerders met betrekking tot dit vraagstuk?

Antwoord 6

Ik betreur de verwarring naar aanleiding van de communicatie van de betrokken netbeheerders. Naar ik begrijp leek door de netbeheerders gecommuniceerd te zijn dat voor de gemeente Almere eerder dan de in de Kamerbrief van 18 oktober jl. aangekondigde termijn (vanaf 2026) problemen worden verwacht ten aanzien van de beschikbare capaciteit van het elektriciteitsnet. Hierover heeft een gesprek plaatsgevonden met betrokken netbeheerders en met de gemeente, om de communicatie richting gemeenten te verbeteren. Om tot een passende oplossing te komen met netbeheerders en gemeenten, is ook EZK betrokken bij vervolgesprekken. Binnen het LAN werken we samen met alle partijen aan het verbeteren van de communicatie over netcongestie.

Vraag 7

Op welke manier worden de betrokken partijen betrokken bij het zoeken naar een oplossing voor dit urgente probleem?

Antwoord 7

De gemeente Almere en betrokken netbeheerders zijn intensief in gesprek over zowel de analyse van de congestie, als over de oplossingsrichtingen. Ik verwijs u graag naar het antwoord op vraag 4 voor de maatregelen die getroffen kunnen worden voor dit urgente probleem. Zoals in antwoord op vraag 4 beschreven, wordt door EZK afstemming georganiseerd tussen betrokken netbeheerders, gemeente en provincies. Hiertoe zal onder andere op korte termijn een werksessie worden georganiseerd om uitwerking te geven aan passende maatregelen.

Vraag 8

Welke specifieke «onorthodoxe» maatregelen overweegt u om de periode tot en met 2029 te overbruggen, zoals genoemd door wethouder Alexander Sprong? Wat is uw rol in het ondersteunen van deze maatregelen?

Antwoord 8

Graag benadruk ik dat Almere invulling geeft aan een grote woningbouwopgave, waarvan het belang verder reikt dan de gemeente zelf. Ik ben de gemeente Almere dan ook zeer erkentelijk voor haar open, creatieve opstelling om tot oplossingen te komen. Gemeente, het Rijk en de netbeheerders overwegen verschillende maatregelen om de uitdagingen tot en met 2029 te overbruggen. Deze omvatten onder meer congestieneutraal woningbouwprojecten – zogenaamde balanswijk – en verplicht congestiemanagement. Zoals ook in antwoord op vraag 4 geschreven, worden hiermee reeds aangekondigde maatregelen uit de Kamerbrief van 18 oktober jongstleden (Kamerstuk 29 203, nr. 451) op korte termijn uitgevoerd en toegepast op de problematiek in de gemeente Almere. EZK zal bij de uitwerking van de maatregelen ondersteunen en waar mogelijk faciliteren, in nauwe samenwerking met gemeenten, provincies en netbeheerders.

Vraag 9

Hoe zorgt u ervoor dat netbeheerders voldoen aan hun verantwoordelijkheden en dat zij op korte termijn de nodige aanpassingen aan het elektriciteitsnet maken?

Antwoord 9

Netbeheerders worden gehouden aan regels rondom congestieonderzoeken. Via het LAN zet ik mij samen met de betrokken partijen in om het net zo snel mogelijk uit te breiden, het net beter te benutten en gebruikers in staat te stellen flexibel met het net om te gaan. Dit kan helaas niet voorkomen dat er op steeds meer plekken netcongestie ontstaat. Zodra dit dreigt te gebeuren op een specifieke plek, zijn netbeheerders verplicht een zogeheten congestie-

onderzoek te starten, en tevens aan te kondigen richting de gebruikers van het net, waarin zij onderzoeken of er op de korte termijn toch nog ruimte op het net is, of dat er met congestiemanagement ruimte kan worden gevonden. Gedurende het onderzoek worden er geen nieuwe partijen aangesloten op het net. Als uit het onderzoek blijkt dat er nog ruimte is of kan worden gemaakt, dan worden partijen uit de wachtrij weer aangesloten.

Vraag 10

Wat is uw standpunt over de uitspraak van Tennet dat er op dit moment nog gewoon huizen kunnen worden aangesloten?

Antwoord 10

De uitspraak van TenneT dat er op dit moment nog gewoon huizen (kunnen) worden aangesloten, reflecteert de huidige situatie waarin kleinverbruikaansluitingen voorslansnog mogelijk blijven tot 2026. Dit standpunt is in overeenstemming met de informatie van zowel TenneT als Alliander en is eerder omschreven in de Kamerbrief van 18 oktober jl. (Kamerstuk 29 203, nr. 451). De situatie vanaf 2026 blijft onzeker, en het is van belang dat we samen met netbeheerders en andere betrokken partijen aan oplossingen werken om de capaciteitsuitdagingen aan te pakken en te zorgen dat de woningbouw ook na 2025 aangesloten kan worden.

Vraag 11

Welke stappen zet u om ervoor te zorgen dat de woningbouw in Almere niet ernstig wordt belemmerd door het gebrek aan nieuwe stroomaansluitingen? Hoe wordt de verduurzaming van huizen in Almere gewaarborgd, gezien de genoemde moeilijkheden in het nieuwsbericht?

Antwoord 11

Zie het antwoord op vraag 4 en 5 voor de acties en oplossingsrichtingen ten aanzien van Almere. Daarbij bezien de netbeheerders en gemeente gezamenlijk hoe de woningbouw en de verduurzaming van de gebouwde omgeving zich verhouden tot de netcongestie in het gebied.

Vraag 12

Hoe ziet u de samenwerking tussen regionale netbeheerders, zoals Tennet en Liander, en gemeenten in het waarborgen van de energie-infrastructuur voor steden in Nederland?

Antwoord 12

Sinds 2023 werken steeds meer gemeenten, provincies en netbeheerders (regionale en landelijke) intensief samen in Energy Boards per provincie aan oplossingen voor netcongestie op korte en langere termijn. Dit betreft zowel slimmer netgebruik als verkorting van doorlooptijden voor aanleg van nieuwe infrastructuur. De werkvorm van energy boards is nieuw en wordt in overleg met mijn ministerie in 2024 verder ontwikkeld. In het algemeen geldt dat regionale netbeheerders intensief contact onderhouden met gemeenten over hun plannen. Contacten met landelijk netbeheerder TenneT verlopen meestal via regionale netbeheerders. In regionale samenwerkingsverbanden van overheden, netbeheerders, sectorale programma's en andere partijen vindt uitwisseling plaats van informatie over de verwachte belasting en geplande verzwaring van de netten. Hier worden keuzes gemaakt over de prioritering van verzwaring en uitbreiding, en vindt afstemming plaats gericht op efficiënte uitvoering en ruimtelijke inpassing.

Vraag 13

Welke maatregelen neemt u om ervoor te zorgen dat regionale netbeheerders proactief communiceren met gemeenten over mogelijke beperkingen in de stroomvoorziening?

Antwoord 13

Zie het antwoord op vraag 9.

Vraag 14

Wat is de huidige stand van zaken met betrekking tot de wachtlijst van 210 bedrijven in Oostelijk en Zuidelijk Flevoland voor een nieuwe stroomaansluiting en welke maatregelen worden genomen om hen te ondersteunen?

Antwoord 14

Desgevraagd laat de regionale netbeheerder weten dat de wachtlijst er als volgt uit ziet (stand eind december 2023): 195 klanten met alleen een transportbeperking voor het afnemen van energie, 66 klanten met alleen een beperking voor het invoeden van energie en 24 klanten met in beide richtingen een transportbeperking.

Er wordt actief samengewerkt met netbeheerders Liander en TenneT om ondersteunende maatregelen te identificeren. Op dit moment gebeurt dit voornamelijk op basis van de acties die lopen onder de sporen in het LAN (i.e. sneller bouwen, beter benutten, vergroten flexibiliteit) en door het opzetten van een Energy Board met provincie, TenneT, Liander, regionale gemeenten en andere regionale partners.